

PROGRAMMA 3: SOCIALE LEEFOMGEVING

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Thema I: Inkomen

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.a We willen meer sturen op kwaliteit en effectiviteit van aangeboden ondersteuning (MD10).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.a.1 Onrechtmatig gebruik van ondersteuning in het sociaal domein voorkomen we of sporen we op en pakken we aan. Dit plan heeft betrekking op het gehele sociaal domein, dus op PW, WMO en Jeugd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

I.a.2 Financiële kaders vormen geen belemmering voor integraal werken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.b Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.b.1. Veenendalers nemen meer deel aan de samenleving.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

I.b.2 In de gemeente Veenendaal is het aantal inwoners met problematische schulden lager dan landelijk gemiddeld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

I.b.3 Het traject naar een schuldenvrije toekomst (d.m.v. een schuldregeling) komt eerder tot stand dan het landelijke gemiddelde.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.c Verbinding versterken als dit een positief effect heeft op kwaliteit, financiën en/of organisatie (MD08).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.c.1 In 2023 is een integrale werkwijze sociaal domein binnen de gemeente en tussen gemeentelijke partijen en externe partijen gerealiseerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.d De gemeente neemt bij voorkeur een faciliterende rol aan om de rol van inwoners en de kracht van de samenleving te stimuleren (MD09).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.d.1 De deskundigheidsbevordering tussen uitvoerende partijen in het sociaal domein is gefaciliteerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Thema II: Sociaal domein - Participatie en re-integratie

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.a Meer mensen vinden een plek op de arbeidsmarkt (MD05).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.a.1 Er is sprake van een doorlopende lijn arbeidsparticipatie in samenwerking met onze partners.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

II.a.2 We realiseren in 2023 de kwantitatieve doelstellingen m.b.t. de Participatiewet (in- en uitstroom).

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

II.a.3 De samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt is versterkt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

II.a.4 We implementeren de maatregelen uit het wetsvoorstel Uitvoeren Breed Offensief.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De wijzigingen in paragraaf 4.1 en de vervallenverklaring van paragraaf 4.2 van de Integrale Verordening Sociaal Domein worden in november 2023 voorgelegd aan de gemeenteraad. Dat betekent dat de verordening later wordt vastgesteld dan de inwerkingtreding van de wet Uitvoering Breed Offensief (1 juli 2023). De vertraging komt door de late beschikbaarheid van de modelverordening vanuit de VNG en door de noodzaak om als Arbeidsmarktregio Foodvalley de gemeentelijke verordeningen op elkaar af te stemmen, zodat de daarin beschreven werkgeversinstrumenten op dezelfde wijze worden aangeboden. Voorgesteld wordt de verordening met terugwerkende kracht per 1 juli 2023 vast te stellen. De vertraging heeft daardoor geen nadelige gevolgen voor onze inwoners. Waar noodzakelijk kunnen we maatwerk bieden.

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.b Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.b.1 Inburgeraars die als nieuwe Veenendalers worden opgenomen in de samenleving, doen daadwerkelijk mee.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Door personeelstekort bij de taalschool zijn er wachtlijsten ontstaan. We blijven de aanpak hiervan kritisch volgen. Een aanpak voor de inburgeraars in de Z-route wordt in het tweede helft van 2023 vastgesteld. Een andere invulling van het onderdeel maatschappelijke begeleiding wordt in de tweede helft van 2023 gerealiseerd.

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Als gevolg van een tekort aan taaldocenten en onvoldoende vrijwilligers bij onze contractpartners loopt het inburgeringsproces nog niet optimaal. Dit is een regionaal probleem.

Thema III: Sociaal domein - WMO

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.a. We willen meer sturen op kwaliteit en effectiviteit van aangeboden ondersteuning.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.a.1 In 2023 is de sturing op aanbieders vergroot.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

III.a.2. In 2023 treffen we de voorbereidingen om de WAMS (wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein) die per 1 januari 2024 van kracht wordt te implementeren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.b Ondersteuning meer op maat voor wie dat nodig heeft.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.b.1. Er zijn innovatieve ondersteuningsmogelijkheden samen met de uitvoerende partijen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

III.b.2 We continueren de zorg voor personen met verward gedrag en de taken van de WvGGZ.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

III.b.3 Het aantal meerderjarigen dat begeleiding ontvangt waar behandeling passender is, is afgenomen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.c Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.c.1 Veenendalers wonen zo lang mogelijk thuis.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

III.c.2. In 2023 wordt onderzoek gedaan naar de wenselijkheid en haalbaarheid van een gemeente-brede, integrale visie op diversiteit en inclusie.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.d Inwoners willen meer voor- en met elkaar doen (MD03).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.d.1 Mantelzorgers blijven actief met passende ondersteuning om overbelasting te voorkomen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

III.d.2. In 2023 wordt er een regionale logeervoorziening gerealiseerd zodat mantelzorgers hun taken met beter welbevinden blijven uitvoeren.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.e De gemeente neemt bij voorkeur een faciliterende rol aan om de eigen rol van inwoners en kracht van de samenleving te stimuleren (MD09).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.e.1 De stijging van het aantal maatwerkvoorzieningen is niet hoger dan de landelijke groeitrend.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.f. Verder versterken opvoed- en opgroei-klimaat (MD02).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.f.1. Vroegtijdige interventies bij opvoed-, financiële, woon- en/of psychosociale gezondheidsvraagstukken, om zo problematische vraagstukken (en dus maatwerkvoorzieningen) te voorkomen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.g Vroeger signaleren en handelen en dit dichtbij de inwoner organiseren (MD04) .

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.g.1. Preventie draagt bij aan een gezondere leefstijl en we geven uitvoering aan het preventieakkoord.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

III.g.2. We integreren het thema gezondheidsverschillen in nieuw te ontwikkelen gezondheidsbeleid in 2023.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

III.g.3. We geven uitvoering aan het lokaal preventieakkoord Veenendaal middels het opzetten van een preventienetwerk en uitvoering van erkende interventies voor een gezonde leefstijl (zoals de Gezonde School aanpak en Stevig Ouderschap).

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Thema IV: Sociaal domein - Jeugd

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

IV.a Verder versterken opvoed- en opgroeiklimaat (MD02).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

IV.a.1 Jeugdigen groeien gezond en veilig op; we stimuleren en ondersteunen ouders om te zorgen voor een gezonde ontwikkeling van kinderen en een veilig opgroei- en opvoedklimaat.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

IV.b Ondersteuning meer op maat voor wie dat nodig heeft (MD06).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

IV.b.1 In 2023 hebben we ambulante jeugdhulp ingezet waar nodig, en beheersen we onze kosten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

We zien dat de kosten op ambulante jeugdhulp in 2022 zijn gestegen, en deze kosten zien we doorstijgen in 2023. We nemen hierop additionele maatregelen in 2023 met als doel de stijging op ambulante jeugdhulp om te buigen. We gaan op casusniveau in gesprek met aanbieders van ambulante jeugdhulp waar moeilijk te verklaren stijging heeft plaatsgevonden in 2022. Wel zien we b dat begeleiding in 2022 sterker is gestegen dan behandeling. Dit kan duiden op afschaling binnen de ambulante hulp.

IV.b.2 In 2023 hebben we jeugdhulp met verblijf ingezet waar nodig, en beheersen we onze kosten.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

We zien vanaf 2022 een sterke stijging in aantallen residentiele casuïstiek (jeugdhulp met verblijf). Dit levert ook een sterke stijging in kosten op. Het CJG heeft hier beperkt invloed op, gezien hier vaak jeugdrechtmaatregelen aan ten grondslag liggen. Op dit moment is het nog te vroeg om te kunnen zeggen hoe zich dit ontwikkelt in 2023 en verder, omdat het vaak complexe langlopende casuïstiek is. De casussen zijn geanalyseerd door gemeente en CJG. We zien geen eenduidige reden voor de toename. We blijven dit nauwlettend volgen en rapporteren hierover bij de volgende bestuursrapportages.

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

IV.c Verbinding versterken als dit een positief effect heeft op de kwaliteit, financiën en/of organisatie (MD08).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

IV.c.1 De gerealiseerde integrale werkwijze sociaal domein wordt in 2023 verder doorontwikkeld.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

IV.d We willen meer sturen op kwaliteit en effectiviteit van aangeboden ondersteuning (MD10).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

IV.d.1 In 2023 is de sturing op aanbieders vergroot.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

IV.d.2 In 2023 hebben we de gevolgen van de Hervormingsagenda (verwacht in november 2022) voor Veenendaal inzichtelijk gemaakt, en vertalen we de maatregelen die hieruit voortkomen naar lokaal en regionaal niveau.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Wanneer de Hervormingsagenda definitief is, kan deze maatregel worden uitgevoerd.

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

De Hervormingsagenda is medio mei 2023 nog niet definitief gemaakt door Rijk en VNG. Inmiddels lijkt er op inhoud en financiën landelijk consensus te zijn bereikt. De verwachting is dat in juni bij ALV van de VNG een voorstel ligt. Binnen Veenendaal willen we de bewegingen uit de Hervormingsagenda meenemen in het IBK. Zodra duidelijkheid ontstaat over de Hervormingsagenda kan een verdere vertaling worden gemaakt naar de Veense context.

Thema V: Onderwijs en ontwikkeling

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

V.a Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

V.a.1 We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan 2021-2024 gericht op de daling van het aantal laaggeletterde inwoners daalt.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

V.a.2. Ieder kind met een ondersteuningsbehoefte krijgt passende ondersteuning om onderwijs te kunnen volgen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

V.a.3. Alle kinderen van 0-13 jaar kunnen in een IKC een doorlopende leer- en ontwikkelijn volgen.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De ontwikkelingen in Veenendaal Oost leiden tot een vertraging van de geplande IKC 's . In het tweede kwartaal worden de in het Integraal Huisvestingsplan geplande IKC vormingen uitgewerkt.

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Zie toelichting bij tijd.

V.a.4. In 2023 starten de kernpartners met de IKC ontwikkeling conform de planning in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020-2025.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze projecten worden in het tweede kwartaal 2023 opgepakt.

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Gezien de ontwikkelingen in Veenendaal Oost hebben de IKC projecten vertraging opgelopen. Dit, omdat de IKC projecten samenhangen met de besluitvorming door de raad over Veenendaal Oost en is om die reden vertraagd.

V.a.5. In 2023 wordt de Verordening bekostiging leerlingenvervoer ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

V.b Verbinding versterken als dit een positief effect heeft op de kwaliteit.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

V.b.1. Scholen ondersteunen bij de aanpak van coronavertragingen zoals beschreven in het Plan van aanpak NPO Veenendaal.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Thema VI: Sport

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

VI.a Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

VI.a.1. Nieuw beleidskader Sport en Bewegen in samenwerking met Stichting Sportservice Veenendaal en sportaanbieders.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

VI.a.2. Uitvoering lokaal Sportakkoord 2020-2022 en borgen van de activiteiten die door corona niet of minder zijn uitgevoerd.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Thema VII: Cultuur

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

VII.a. Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

VII.a.1. We werken aan Verhaallijn 1: Een stabiele basis.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

VII.a.2. We werken aan Verhaallijn 2: Cultuur in de wijken.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

VII.a.3. We werken aan Verhaallijn 3: Iedereen doet mee.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

VII.a.4. We werken aan Verhaallijn 4: Jong geleerd, oud gedaan.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

VII.a.5. We werken aan Verhaallijn 5: Het verhaal van Veenendaal.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Thema VIII: Welzijn

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

VIII.a Inwoners willen meer voor en met elkaar doen (MD03) .

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

VIII.a.1 Versterken van de sociale basis.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

VIII.a.2 De inzet van vrijwilligers en het sociale netwerk is onderdeel van het normale leven.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

VIII.b Een inclusievere samenleving (MD01).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

VIII.b.1 Veenendalers nemen verantwoordelijkheid voor eigen zelfredzaamheid en eigen kwetsbaarheid, passend bij de levensfase.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Inhoud (indicator)

Inhoud (toelichting)

Financiële ontwikkelingen Sociale leefomgeving

Bedragen x €1.000

Feiten en ontwikkelingen	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026
Lasten				
4.2A - Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
5.1A - Sportbeleid en activering	23	0	0	0
5.2A - Sportaccommodaties	0	0	0	0
5.3A - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	0
6.1B - Samenkracht en burgerparticipatie	-110	0	0	0
6.2A - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	202	0	0	0
6.3C - Inkomensregelingen	87	0	0	0
6.3D - Inkomensregelingen	9	0	0	0
6.3E - Inkomensregelingen	2	0	0	0
6.4 - WSW en beschut werk	-69	-107	-132	-165
6.72A - Jeugdhulp begeleiding	469	0	0	0
6.72B - Jeugdhulp behandeling	664	0	0	0
6.72C - Jeugdhulp dagbesteding	334	0	0	0
6.73A - Pleegzorg	358	0	0	0
6.73B - Gezinsgericht	183	0	0	0
6.73C - Jeugdhulp met verblijf overig	221	0	0	0
6.74A - Behandeling GGZ zonder verblijf	833	0	0	0
6.74B - Crisis/LTA/GGZ-verblijf	117	0	0	0
6.74C - Gesloten plaatsing	30	0	0	0
6.82A - Jeugdreclassering	259	0	0	0
6.82B - Jeugdreclassering	30	0	0	0
Totaal Lasten	3.641	-107	-132	-165
Baten				
4.2A - Openbaar basisonderwijs	-5	0	0	0
5.2A - Sportaccommodaties	16	0	0	0
5.3A - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-39	0	0	0
6.1A - Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0
6.2B - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	13	0	0	0
Totaal Baten	-16	0	0	0
Saldo van baten en lasten	-3.657	107	132	165
Totaal 1e bestuursrapportage	-3.657	107	132	165

Toelichtingen financiële ontwikkelingen

Lasten

5.1A - Sportbeleid en activering (nadeel € 23.000)

Voor het schrijven van het Integraal Huisvestingsplan Sport én het nieuwe beleidskader Sport willen we onderzoek laten doen. We hebben aan het Mulier Instituut gevraagd of zij een capaciteitsstudie kunnen uitvoeren. Daarbij wordt gekeken naar het gebruik van binnen- en buitensport. Ook gaat het onderzoek in op het bewegingsonderwijs in Veenendaal. De kosten van dit onderzoek bedragen € 23.000.

6.1B - Samenkracht en burgerparticipatie (voordeel € 110.000)

We zien dat de aanvragen in 2022 voor sociaal-medische indicaties zijn afgenomen. We verwachten dat deze lijn structureel is. Daarom ramen we € 110.000 af op dit budget. Deze afwijking is incidenteel verwerkt in deze bestuursrapportage omdat deze positieve bijstelling ook structureel wordt meegenomen in de kadernota 2024-2027.

6.3 - Inkomensregelingen (nadeel € 98.000)

Sinds september 2022 heeft de minister de mogelijkheid geboden om ruimere normen te hanteren voor het vermogen van de belastingplichtige bij de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Hierdoor krijgen meer mensen met een laag inkomen en een klein vermogen ook recht op kwijtschelding. In Veenendaal gaat het om circa 250 inwoners.

De extra last van afgerond € 98.000,- die de toepassing hiervan veroorzaakt in 2023 brengen we voor het overgrote deel ten laste van de egalisatiereserve afvalstoffenverwijdering en -verwerking (afgerond € 87.000) en de voorziening riolering (afgerond € 9.000). Vanaf 2024 kunnen we de extra lasten dekken door deze in de tarieven te verwerken. Het deel hondenbelasting (afgerond € 2.000) zal ten laste van de algemene middelen gebracht worden.

6.2A - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen, 6.72A - Jeugdhulp begeleiding, 6.72B - Jeugdhulp behandeling, 6.72C - Jeugdhulp dagbesteding, 6.73A - Pleegzorg, 6.73B - Gezinsgericht, 6.73C - Jeugdhulp met verblijf overig, 6.74A - Behandeling GGZ zonder verblijf, 6.74B - Crisis/LTA/GGZ-verblijf, 6.74C - Gesloten plaatsing, 6.82A - Jeugdreclassering, 6.82B - Jeugdreclassering (nadeel € 3.700.000)

Voor de tweedelijns zorg Jeugd verwachten we € 25.500.000 aan uitgaven in 2023. Dit komt door de in 2022 ingezette stijging van kosten op ambulante en zware residentiële jeugdhulp (verblijf) in 2023 naar verwachting aanhoudt. Daarnaast zijn de loon- en prijsstijgingen hoger gebleken dan bij programmabegroting bekend was, door de landelijke ontwikkeling van de inflatie. Ook voorzien we een kostenstijging door frictiekosten in het kader van transformatie bij een landelijk opererende grote zorgaanbieder. Het verschil tussen het bedrag dat is opgenomen in de begroting 2023 bedraagt afgerond € 3.700.000. De kostenontwikkeling jeugd 2023-2027 is ook meegenomen in de kadernota 2024-2027 en daarom worden deze financiële afwijkingen incidenteel verwerkt in deze bestuursrapportage. We kijken in de komende periode naar hoe we de raad verder kunnen informeren over de kostenontwikkeling.

6.4 - WSW en beschut werk (voordeel € 69.000)

In maart 2023 is de evaluatie transitieplan IW4 vastgesteld. Door de verhoging van de rijksbijdrage per WSW-er en de positieve financiële ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering van IW4 is geconcludeerd dat een extra gemeentelijke bijdrage voor een subsidietekort niet meer nodig is. In de afgelopen jaren is een deel van de middelen reeds structureel afgeeraamd. De nog gereserveerde extra gemeentelijke middelen vallen nu ook vrij.

Het aantal beschutwerkers in Veenendaal blijft iets achter op de taakstelling vanuit het Rijk. Het Rijk is bezig om de verdeling van de aantallen te herzien. Hierdoor is de kans groot dat Veenendaal op termijn minder beschut werkers toegewezen krijgt met als gevolg minder budget. Verder toont landelijk onderzoek aan dat de landelijke vergoeding voor begeleidingskosten per beschutwerker ontoereikend is. Het is vooralsnog onduidelijk of dit leidt tot een hogere rijksvergoeding per beschutwerker. Voorgesteld wordt om rekening te houden met een extra gemeentelijke bijdrage in de begeleidingskosten van € 3.000 per werker. Afhankelijk van de ontwikkelingen is naar verwachting € 200.000 nodig om nadelige mutaties op te vangen.

Door het vrijvallen van de extra gemeentelijke bijdrage WSW ontstaat er financiële ruimte binnen dit taakveld. In de derde bestuursrapportage 2022 is aangegeven dat in 2023 voorstellen worden gedaan voor een structurele budgetverdeling tussen de taakvelden Begeleide Participatie en Arbeidsparticipatie, waarbij onder andere ook de benodigde personeelscapaciteit wordt betrokken. De (verwachte) groei en facilitering van de doelgroep Baanafpraak in combinatie met het krimpende (Rijks-)budget binnen het taakveld Arbeidsparticipatie geven aanleiding om te komen tot een budgetherverdeling. Voorgesteld wordt om € 250.000,- structureel over te hevelen naar het taakveld Arbeidsparticipatie.

Na verwerking van bovenstaande resteert (in 2024) een voordeel van € 69.000,-.

Baten

4.2A - Openbaar basisonderwijs, 5.2A - Sportaccommodaties, 5.3A - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie, 6.1A - Samenkracht en

burgerparticipatie en 6.2B - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (nadeel € 16.000)

Voor het begrotingsjaar 2023 is het huurregister voor een aantal vastgoedobjecten geactualiseerd en is voor 2023 gerekend met een huurindex van 6,5%.

Risico's / ontwikkelingen Sociale Leefomgeving

Wmo en Welzijn

Binnen de Wmo blijft de stijging bij Schoonmaakondersteuning een risico. We zien de eerste maanden van 2023 nog steeds een sterke stijging. Als dit doorzet levert dit een tekort op het Wmo-budget op. De hoogte is nu nog niet te voorspellen.

De voorbereidingen op rijksniveau over de aanpassing van de eigen bijdrage zijn volop gaande. Naar verwachting gaat de nieuwe bijdrageregeling in per 2025. Dit zal invloed hebben op de kosten en de personele krapte bij de aanbieders van Schoonmaakondersteuning. Zodra hier meer duidelijkheid over is zullen we u hierover informeren.

Jeugd

Binnen Jeugd zien we vanaf 2022 een sterke stijging van kosten, die wordt veroorzaakt door stijging van intensiteit op ambulante jeugdhulp en een sterke stijging van residentiele casuïstiek. Het CJG heeft in het bijzonder een beperkte invloed op de sterke ontwikkeling van de stijging residentiele casuïstiek. We houden daarnaast rekening met kosten ten behoeve van een herstelplan van een grote en landelijk opererende zorgaanbieder. Dit maakt dat de verwachting is dat we in 2023 verder doorstijgen naar een kostenniveau van circa € 25.000.000.

We werken aan maatregelen om kosten om te buigen. Een van deze maatregelen is het werken in de proeftuin Kind- en gezinsbescherming. Er bestaat een risico dat de kosten op veiligheid in het preventieve kader hoger uitvallen dan verwacht. Dit heeft te maken met het feit dat we binnen de proeftuin kind- en gezinsbescherming, de inzet van professionals van de externe partijen financieren op basis van maatwerk in het preventieve kader. Vanaf eind 2022 is gebleken dat bij deze gezinnen geen maatregelen in het gedwongen kader noodzakelijk bleken te zijn, waarmee het lijkt dat de kosten van het gedwongen kader verschuiven naar het preventief kader, wat inhoudelijk een gewenste beweging is.

Leerlingenvervoer

De verwachting is dat het budget in 2023 niet volledig wordt benut. In 2023 gaan we van start met projecten waarbij we het zelfstandig reizen verder stimuleren en ondersteunen. Afhankelijk van die resultaten, inclusief de nog onzekere gevolgen van de komst van Al Amana, kan in dit eerste kwartaal nog niet aangegeven worden hoeveel budget wellicht resteert eind 2023.

Minimaregelingen

Op 1 december 2021 is de Veenendaalpas geïntroduceerd als uitvoeringsinstrument van de minimaregelingen. Het bereik van de Veenendaalpas is niet 100%. Het niet-gebruik maken van de Veenendaalpas is soms een bewuste keuze van mensen en soms uit onbekendheid of onvermogen. We zien wel dat het bereik is toegenomen. Door de hoogte van de energietoeslag heeft een deel van de groep die nog niet in beeld was bij de gemeente nu wel de moeite genomen om de pas aan te vragen.

Het aantal inwoners dat een Veenendaalpas heeft is op 1 maart 2023 met 33% toegenomen ten opzichte van 1 januari 2022. We zien dat deze nieuwe groep ook gebruik maakt van andere minimaregelingen. De stijgende kosten als gevolg van het hogere bereik verwachten we voornamelijk binnen het bestaande budget te kunnen opvangen.

Energietoeslag

In 2022 hebben inwoners met een laag inkomen een energietoeslag kunnen aanvragen ter compensatie van de hoge energierekening. Om meer huishoudens te compenseren heeft de gemeente besloten om de inkomensgrens te verhogen van 120% naar 150% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Het Rijk heeft besloten om de energietoeslag te verlengen voor 2023. Net als vorig jaar heeft de gemeente beleidsvrijheid om te bepalen hoe zij de energietoeslag precies vormgeeft. Er is besloten om de energietoeslag 2022 met € 500,- te verhogen. Dit betekent dat iedereen die de energietoeslag 2022 heeft ontvangen, voor 1 juli 2023 nogmaals € 500,- krijgt.

Inwoners kunnen vanaf 1 juli 2023 de energieslag 2023 aanvragen. Voor aanvragers die ook de energietoeslag 2022 hebben ontvangen bedraagt de toeslag voor 2023 € 800,- per huishouden. Aanvragers die niet eerder energietoeslag hebben ontvangen hebben recht op een energietoeslag van € 1.300,- over 2023. De inkomensnorm voor deze toeslag blijft 150% van de toepasselijke bijstandsnorm met een vermogenstoets voor huishoudens met een inkomen tussen 120% en 150% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Het bereik van de energietoeslag 2022 was 96% voor huishoudens met een inkomen tot 120% en 29% voor huishoudens met een inkomen tussen 120% en 150%. Voor de energietoeslag 2023 hebben we in de communicatie extra aandacht voor deze laatste doelgroep.

Inburgering

De verwachting is dat de instroom hoog blijft. Hierop is geanticipeerd door de formatie tijdelijk uit te breiden, hiermee is de verhoogde werkdruk afgenomen. De werkdruk bij budgetbeheer, voor het uitvoeren van financieel ontzorgen van statushouders, blijft hoog. Recent heeft het Rijk besloten om gemeenten meer beleidsvrijheid te geven op dit onderdeel. De komende maanden wordt onderzocht hoe dit instrument beter vorm kan worden gegeven, meer gericht op het bevorderen van financiële zelfredzaamheid.

De wachtlijst bij de grootste taalschool (vanwege personeelstekort) neemt iets af door extra maatregelen vanuit de taalschool zelf. Daarnaast wordt er via kortdurende (taal)trajecten geprobeerd om inburgeraars tot die tijd een zinvolle tijdsbesteding aan te bieden. Dit leidt op de korte termijn tot extra kosten, maar hiermee wordt een zo kort mogelijk taaltraject en zo hoog mogelijk taalniveau bevorderd. Verder wordt onderzocht of de trajecten naar participatie en zelfredzaamheid kan worden verbeterd. In de loop van 2023 zal duidelijk worden hoe het nieuwe traject eruit komt te zien en of dit tot extra kosten leidt.

Schuldhulpverlening

De verwachte toename aan meldingen blijft vooralsnog uit. Wel stijgt het aantal signalen in het kader van vroegsignalering. In 2023 wordt de aanpak armoede en schulden van minister Schouten uitgewerkt. Een eerste ontwikkeling is dat de duur van de wettelijke schuldsanering (Wsnp) is teruggebracht van 36 maanden naar 18 maanden. Dit heeft ook gevolgen voor de lopende trajecten bij gemeenten. Vooralsnog leidt deze ontwikkeling tot onduidelijkheid bij schuldenaren en schuldeisers.

Toeslagenaffaire

Sinds het laatste kwartaal van 2022 melden gedupeerden van de toeslagenaffaire zich voor brede hulp en ondersteuning door de gemeente op talloze uiteenlopende terreinen. In het eerste kwartaal van 2023 wordt hier extra formatie op ingezet en is er een proces uitgewerkt om deze gedupeerden goed en adequaat te helpen.

Ontheemden Oekraïne

Het tweede jaar opvang ontheemden uit Oekraïne is ingegaan en het is de verwachting dat de opvang nog wel 1 tot 2 jaar zal voortduren. Dit is aanleiding om meer inzet te plegen op controle op het recht op leefgeld en actief onderzoek te doen naar de mogelijkheden om aan het werk te gaan. Op basis van een onderzoeksplan wordt iedere ontheemde binnenkort regelmatig gesproken over de feitelijke woonsituatie en mogelijkheden om aan het werk te gaan. Bovendien wordt onderzocht of de gemeente in 2023 een vorm van inburgering kan aanbieden.

Breed offensief

Op 1 juli 2023 treden de wetwijzigingen uit het wetsvoorstel "Uitvoeren Breed Offensief" in werking. Het Rijk heeft aan gemeenten incidenteel budget toegekend voor de implementatie

ervan en structureel budget in de BUIG voor de extra inkomstenvrijlating. Gemeenten ontvangen geen extra middelen voor de verstrekking van ondersteuning bij re-integratie en op de werkvloer. Verder worden gemeenten onder de nieuwe regelgeving verantwoordelijk voor het verstrekken van op het werk gerichte voorzieningen aan werknemers uit de doelgroep loonkostensubsidies. Het gaat daarbij om voorzieningen waar een werkgever niet regulier voor verantwoordelijk is, zoals aangepast vervoer, werkplekaanpassingen en voorzieningen voor werknemers met een visuele of motorische beperking.

Vrijval extra gemeentelijke middelen Wet sociale werkvoorziening (WSW)

In maart 2023 is de evaluatie transitieplan IW4 vastgesteld. Gegeven de verhoging van de rijksbijdrage per WSW-er en de positieve financiële ontwikkelingen binnen de bedrijfsvoering van IW4 is geconcludeerd dat een extra gemeentelijke bijdrage voor een subsidietekort niet meer nodig is. In de afgelopen jaren is een deel van de middelen reeds structureel afgeraamd. De nog gereserveerde extra gemeentelijke middelen vallen nu ook vrij. Hiermee vallen de gereserveerde extra gemeentelijke middelen vrij. Na verwerking van bovenstaande resteert (in 2024) een voordeel van € 69.000,-.

Beschut werk

Het aantal beschut werkers in Veenendaal blijft iets achter op de taakstelling vanuit het Rijk. Het Rijk is bezig om de verdeling van de aantallen te herzien. Hierdoor is de kans groot dat Veenendaal op termijn minder beschut werkers toegewezen krijgt met als gevolg minder budget. Verder toont landelijk onderzoek aan dat de landelijke vergoeding voor begeleidingskosten per beschut werker ontoereikend is. Het is vooralsnog onduidelijk of dit leidt tot een hogere rijksvergoeding per beschut werker.

Doelgroep arbeidsgehandicapten

De doelgroep arbeidsgehandicapten ontvangt geen uitkering, maar de gemeente is wel verantwoordelijk voor de begeleiding en plaatsing naar een passende plek op de arbeidsmarkt. Daarnaast zijn we belast met het vaststellen, verstrekken en controleren van de loonkostensubsidie. De verwachting is dat de komende jaren deze doelgroep zal uitbreiden. Hierdoor gaan de uitvoeringskosten en programmakosten stijgen.